

Morten Granzau Nielsen, økonomisk politisk chef
mogr@di.dk, 3377 4676
Bastian Emil Jørgensen, stud.polit.

SEPTEMBER 2018

Ti års fremgang for sundhedsindustrien

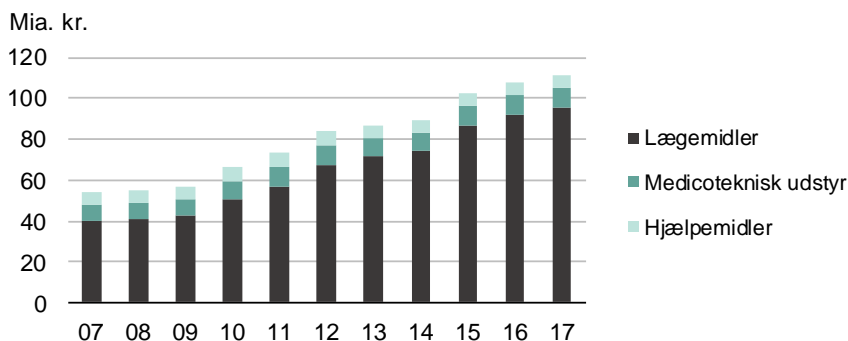
Eksporten af danske sundhedsprodukter er steget ti år i træk. Det gør sundhedsindustrien til en central vækstmotor i dansk økonomi med rekordhøj beskæftigelse og stor værdiskabelse. Men prispres på vigtige markeder kan true ambitionen om at fordoble eksporten inden 2025.

Danske sundhedsprodukter bruges i hele verden

Danmark er storeksportør af sundhedsprodukter. Mennesker over hele verden benytter dagligt danskproducerede lægemidler såsom medicin til demens og allergi eller hjælpemidler i form af blandt andet høreapparater og proteser. I laboratorier og på hospitaler finder man i mange lande medicoteknisk udstyr, som er udviklet, designet og produceret af virksomheder i den danske sundhedsindustri. I ti

Eksport af sundhedsprodukter runder 110 mia. kr.

Løbende priser

Anm: Figuren viser kun eksport fra Danmark
Kilde: Eurostat og DI-beregninger

år er eksporten af danske sundhedsprodukter kun blevet større, og i 2017 oversteg den 110 mia. kr.¹

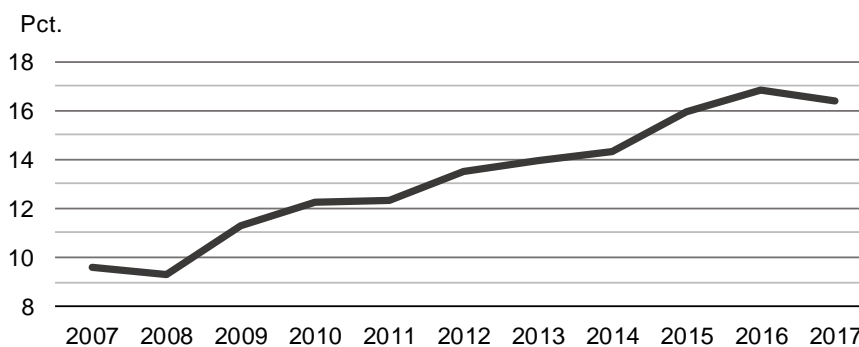
Sundhedsindustrien skaber fremgang i dansk eksport

Sundhedsindustrien står for en stor andel af vareeksporten

Eksportfremgangen har medført, at den danske sundhedsindustri fylder markant mere i dansk eksport end for ti år siden. Hver gang Danmark solgte varer for 100 kr. i 2007, stod sundhedsindustrien for knap 10 kr. I 2017 var det øget til mere end 16 kr. ud af 100 kr.

Sundhedsprodukter fylder mere i dansk vareeksport

Sundhedsprodukters andel af dansk vareeksport

Kilde: Eurostat og DI-beregninger

Størstedelen af eksporten går til lande uden for Europa

Væksten i eksporten er dog blevet lidt mindre i de senere år. Sundhedsindustriens andel af vareeksporten faldt således med 0,5 pct.-point (svarende til 50 øre ud af 100 kr.) i 2017 sammenlignet med året før. Det skyldes, at den øvrige danske vareeksport i 2017 har klaret sig lidt bedre end sundhedsindustriens.

Sundhedsindustriens produkter kan i høj grad findes i lande uden for Europas grænser. 57 pct. af sundhedsindustriens eksport sendes til lande uden for det europæiske kontinent. De største købere af sundhedsprodukter uden for Europa er henholdsvis USA, Japan og Kina.

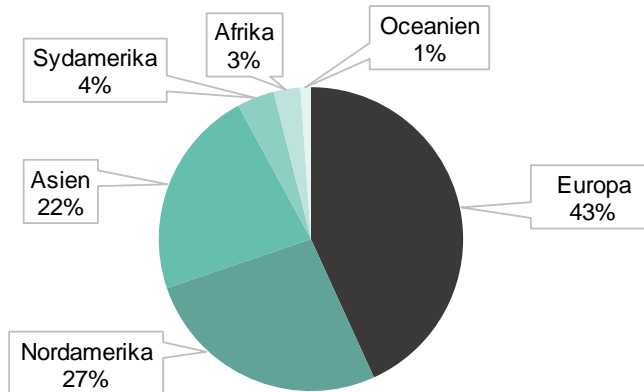
Sundhedsindustrien er ikke lige så godt repræsenteret i Sydamerika, Afrika og Oceanien, som til sammen står for 8 pct. af eksporten.

¹ Analysen medtager kun eksport, som krydser den danske grænse. Den produktion, danske sundhedsvirksomheder har i udlandet, opgøres ikke. Dermed undervurderes eksporten af visse sundhedsprodukter, som produceres af danske virksomheder i udlandet.

Sundhedsindustriens produkter transporteres længere

43 pct. af sundhedsindustriens eksport bliver købt af et europæisk land. For ti år siden var tallet 56 pct., hvilket illustrerer, at sundhedsindustriens eksportvækst i størst grad har fundet sted på de fjerne markeder. Dette har medført, at sundhedsprodukter transporteres længere, før de når kunden sammenlignet med øvrige danske varer. I Europa er de største købere henholdsvis Tyskland, Sverige og Storbritannien.

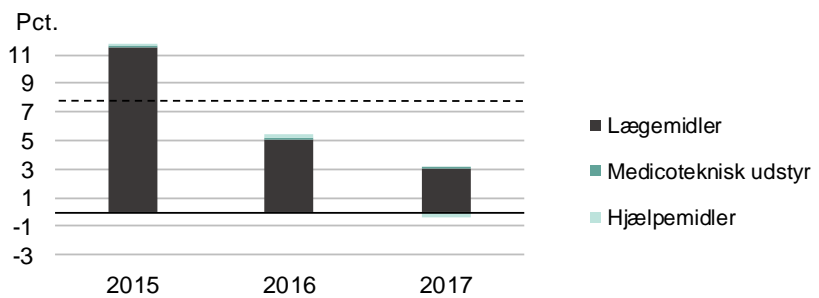
Fordeling af sundhedsindustriens eksport

Kilde: Eurostat og DI-beregninger

Lægemidler står for eksportfremgangen

Vækst i eksporten opdelt på produktkategorier

Anm: Figuren viser, hvordan produktkategorierne bidrager til den samlede vækst i eksporten, som er lig med søjlernes højde. Den stiplede linje angiver nødvendig vækst for at nå 2025-målsætning om fordoblet eksport.

Kilde: Eurostat og DI-beregninger

Regeringens vækstteam vil fordoble eksporten i 2025...

Dårlig start for mål om fordoblet eksport i 2025

Fra 2005 til 2015 blev eksporten af sundhedsprodukter fordoblet. Regeringens vækstteam for life science-området fremlagde i marts 2017 en ambitiøs målsætning om at fortsætte væksten, så eksporten kan fordobles endnu engang fra 2015 til 2025. Dette vil bringe eksporten af sundhedsprodukter op på 200 mia. kr. om året.

...og svag vækst gør målsætningen sværere at nå

Hvis målet om en dobbelt så stor eksport skal realiseres, kræver det en eksportvækst på 7,6 pct. om året i gennemsnit. Dette mål er ikke nået i hverken 2016 eller 2017, og med de foreløbige eksporttal for 2018² ser det heller ikke ud til, at en så høj vækstrate nås i indeværende år, primært på grund af et faldende salg af hjælpemidler og medicoteknisk udstyr.

Lægemidler står for eksportfremgangen

Når man opdeler væksten i eksporten på produktkategorierne lægemidler, medicoteknisk udstyr og hjælpemidler, ser man, at det hovedsageligt er lægemidler, der driver væksten. Beregningerne viser også, at det er aftagende vækst i eksporten af lægemidler, der er forklaringen bag opbremsningen i den samlede eksport.

Prispress i USA og Japan hæmmer eksporten af lægemidler

Den svage vækst i 2017 skyldes hovedsageligt, at salget af lægemidler til USA og Japan faldt med henholdsvis 13 pct. og 11 pct. I USA's tilfælde kan en del af faldet forklares ved faldende priser som følge af prispress på markedet for medicin og stigende rabatter til mellemmand. Eksporten til Japan faldt ligeledes på grund af prispress som følge af nye reguleringer på markedet.

Kina og Storbritannien køber flere danske lægemidler

Til gengæld er eksporten af lægemidler til Kina og Storbritannien steget henholdsvis 16 pct. og 20 pct., hvilket er med til at opretholde en fortsat eksportvækst.

Outsourcing sænker eksport af hjælpemidler

Medicoteknisk udstyr og hjælpemidler leverer et beskedent bidrag til eksportvæksten på under 0,5 pct.-point om året. I 2017 faldt eksporten af hjælpemidler, hvilket trak eksportvæksten ned. En del af forklaringen bag faldet er outsourcing af produktion af høreapparater.

Stigende efterspørgsel efter sundhedsprodukter

Flere ældre, større velstand og øgede sundhedsudgifter giver vækstmuligheder

På trods af prispress er der gode vækstmuligheder for sundhedsindustrien i alle dele af verden. Efterspørgslen efter sundhedsprodukter er stigende i takt med, at der i mange lande kommer flere mennesker, som samtidig bliver ældre og mere velstående. Desuden bruges der flere penge på sundhed end nogensinde før.

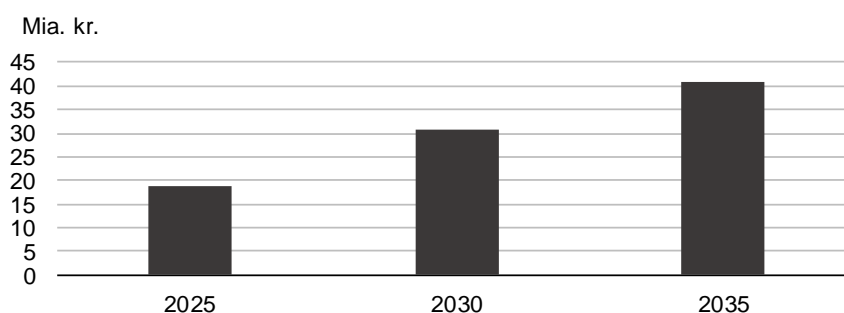
² På baggrund af årets første fire måneder sammenlignet med de første fire måneder af 2017.

Flere ældre kan øge eksporten med 40 mia. kr.

Alene den ventede stigning i antallet af ældre kan øge eksporten frem mod 2035 med godt 40 mia. kr. Det viser beregninger på DI's eksportmodel³. Andelen af personer over 65 år ventes på verdensplan at stige fra 8,7 pct. i 2017 til 12,9 pct. i 2035⁴. Størstedelen af stigningen kommer fra lande, som danske sundhedsvirksomheder har en stor eksport til. Det drejer sig blandt andet om USA, hvor andelen af ældre stiger fra 15,4 til 21,2 pct. og Tyskland, hvor andelen stiger fra 21,5 til 29,3 pct. Men også Kina, som i dag er et marked i stor vækst, ventes at få en fordobling i andelen af ældre fra 10,6 til 20,9 pct.

Stigning i sundhedseksport som følge af flere ældre

Stigning ift. 2016

Kilde: DI-beregninger på baggrund af tal fra Eurostat, IMF, Verdensbanken, Consensus og CIA World Factbook

Sundhedsindustrien omfatter mange virksomheder fra udvikling til handel

Sundhedsindustriens vækst styrker dansk økonomi

Sundhedsindustrien består ikke kun af virksomheder, som producerer og eksporterer lægemidler, medicoteknisk udstyr og hjælpemidler. Sundhedsindustrien dækker også over virksomheder, som arbejder i andre dele af værdikæden. Det kan for eksempel være virksomheder, der udfører bioteknologisk forskning eller salg af sundhedsprodukter.

Beskæftigelsen er rekordhøj med 49.000 fuldtidsbeskæftigede

Beskæftigelsen i hele sundhedsindustrien er rekordhøj. Beskæftigelsen beskrives ved at se på forskellige brancher i stedet for varegrupper. I 2017 var der 49.000 fuldtidsbeskæftigede i sundhedsindustrien, hvilket er 24 pct. flere end i 2008. I samme periode er den samlede beskæftigelse faldet 2,4 pct. som følge af finanskrisen. Dette vidner om, at sundhedsindustrien er meget lidt konjunkturfølsom og er med til at stabilisere dansk økonomi ved tilbageslag. Hvis man ser bort fra virksomheder, der beskæftiger sig med handel

³ DI's eksportmodel forklarer størstedelen af de forskelle, der er i eksporten til forskellige lande ud fra faktorer som velstandsniveau, andel ældre i befolkningen og afstand til Danmark. Modellen er brugt til at fremskrive den isolerede effekt af flere ældre på dansk sundhedseksport.

⁴ Kilde: The World Bank

53 pct. flere fuldtidsbeskæftigede inden for lægemidler og medicinske præparater

Job hos producenter af hjælpemidler og medicoteknisk udstyr outsources

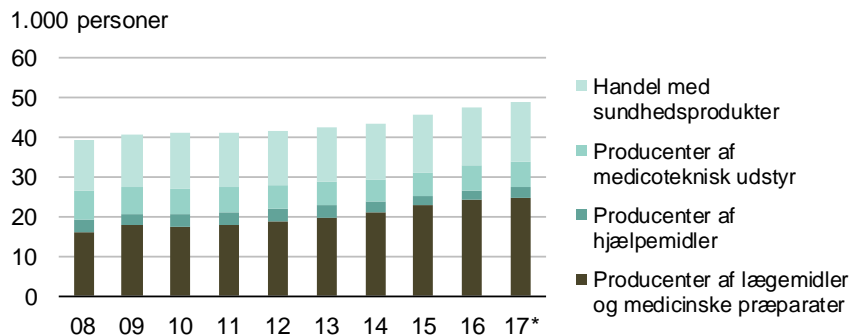
af sundhedsprodukter, var der 33.900 fuldtidsbeskæftigede i sundhedsindustrien i 2007.

Beskæftigelsesfremgangen skyldes primært, at virksomheder inden for fremstilling af lægemidler og medicinske præparater har øget antallet af fuldtidsbeskæftigede i perioden. I denne branche er der kommet 53 pct. flere i beskæftigelse.

Der er også kommet flere jobs i virksomheder, som lever af handel med sundhedsprodukter. I disse virksomheder er antallet af fuldtidsbeskæftigede øget med 16 pct. Til gengæld er der blevet 12 pct. færre ansatte i virksomheder, der producerer hjælpemidler og medicoteknisk udstyr. Faldet skyldes, at disse virksomheder har outsourcet produktionsarbejdspladser.

Sundhedsindustriens beskæftigelse går frem

Fuldtidsbeskæftigede fordelt på brancher

Anm.: *Foreløbige tal
Kilde: Danmarks Statistik og DI-beregninger

Virksomheder i sundhedsindustrien er 55 pct. mere produktive end gennemsnittet

Sundhedsindustrien er produktiv

Udover at bidrage til en højere dansk eksport og beskæftigelse bidrager sundhedsindustrien også til en højere samlet produktivitet. Blandt produktions- og udviklingsvirksomheder i sundhedsindustrien er arbejdsproduktiviteten⁵ i gennemsnit 55 pct. højere sammenlignet med gennemsnittet for alle virksomheder og 48 pct. højere sammenlignet med øvrige industrivirksomheder⁶. På den måde

⁵ Arbejdsproduktiviteten er målt ved bruttoværditilvæksten per fuldtidsbeskæftiget og udtrykker den værdi, en gennemsnitlig fuldtidsansat skaber i en virksomhed. Gennem investeringer i blandt andet nyt udstyr, bygninger og it kan arbejdsproduktiviteten øges, hvorfor man skal være forsigtig med at tolke på arbejdsproduktiviteten for virksomheder med forskellige karakteristika. For at kontrollere (delvist) for dette er kun virksomheder med mindst 20 fuldtidsbeskæftiget medtaget.

⁶ Produktiviteten i industrien bliver i stigende grad påvirket af eksport, der ikke krydser grænsen. Det har øget produktiviteten i industrien relativt til

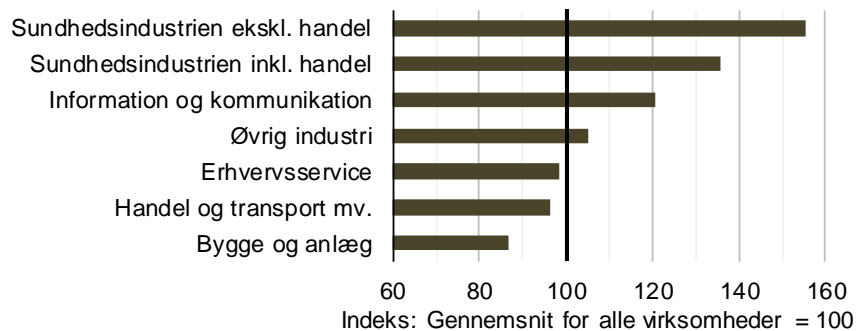
**Vidensarbejdspladser
skaber høj produktivitet**

er sundhedsindustrien med til at øge produktivetsniveauet i dansk økonomi.

Arbejdsproduktiviteten er høj i sundhedsindustrien, fordi virksomhederne investerer meget i forskning og udvikling og fremstiller produkter af høj kvalitet. Desuden har en række større virksomheder outsourcet produktionen til lande med lavere timelønninger for i stedet at bevare forsknings- og udviklingsfaciliteter i Danmark, hvor værditilvæksten er højere. Dette forklarer også, hvorfor omsætningen for virksomheder inden for blandt andet hjælpemidler og medicoteknisk udstyr er steget, selvom eksporten fra Danmark er faldet.

Sundhedsindustrien har en høj produktivitet

Gennemsnit af virksomheders arbejdsproduktivitet

Anm.: Kun virksomheder med mindst 20 årsværk
Kilde: Danmarks Statistik og DI-beregninger

**Sundhedsindustrien er
en vækstmotor, der kræver
gode rammevilkår**

Fremtidig vækst kræver gode rammevilkår

Sundhedsindustrien udvikler, producerer og sælger løsninger, der hver dag hjælper patienter i hele verden. De sidste ti år har denne industri været en succeshistorie med stigende eksport, beskæftigelse og indtjening. Det har styrket dansk økonomi og været til gavn for samfundet. Hvis den positive udvikling skal fortsætte, og målet om en fordoblet eksport nås, kræver det bedre rammevilkår for virksomhederne i sundhedsindustrien.

**Adgangen til den nødvendige
arbejdsstyrke er afgørende**

Det er afgørende, at virksomhederne i sundhedsindustrien har gode vilkår for rekruttering af kvalificeret arbejdskraft fra såvel Danmark som udlandet. Hvis ikke virksomhederne har adgang til den nødvendige arbejdskraft, kan Danmark gå glip af nye og højproduktive

en situation, hvor dette ikke medregnes. Det er dog ikke muligt at fordele effekterne mellem sundhedsindustrien og den øvrige industri.

Et stærkt nytænkende hjemmemarked

arbejdspladser inden for blandt andet produktudvikling og innovation. Desuden mener DI, at arbejdskraften i sundhedsindustrien skal tilpasses fremtidens behov gennem blandt andet omskoling og efteruddannelse.

DI arbejder også for, at Danmark skal have et nytænkende hjemmemarked som udstillingsvindue for nye produkter og behandlinger til gavn for danske patienter og virksomhedernes eksport.

Derudover er det vigtigt, at sundhedsindustrien har adgang til de centrale eksportmarkeder, for størstedelen af indtjeningen kommer fra salg til udlandet. Færre handelsbarrierer er derfor en forudsætning for at nå flere kunder globalt. Dette gælder både, når nye fabrikker skal etableres i udlandet, og når varer produceret i Danmark skal sendes ud over landets grænser. DI opfordrer derfor til, at regeringen holder EU-Kommissionen fast på ambitiøse målsætninger for forhandlinger om handelsaftaler.

Metode: Varer og brancher i sundhedsindustrien

Eksporten af sundhedsprodukter er opgjort på baggrund af udvalgte varegrupper, der er defineret i samarbejde med Erhvervsministeriet. I afsnittet om beskæftigelse er beskæftigelsen opgjort ud fra følgende branchekoder fra Danmarks Statistik:

Branche	Branchekode	Branchebeskrivelse
Handel med sundhedsprodukter	46.46.10	Engroshandel med medicinalvarer og sygeplejeartikler
	46.46.20	Engroshandel med læge- og hospitalsartikler
	47.73.00	Apoteker
	47.74.00	Detailhandel med medicinske og ortopædiske artikler
Producenter af medicoteknisk udstyr	26.60.90	Fremstilling af bestrålingsudstyr og elektromedicinsk og elektroterapeutisk udstyr
	32.50.00	Fremstilling af medicinske og dentale instrumenter samt udstyr hertil
	72.11.00	Forskning og eksperimentel udvikling inden for bioteknologi
Producenter af hjælpemidler	14.31.00	Fremstilling af strikkede og hæklede strømpevarer
	26.60.10	Fremstilling af høreapparater og dele hertil
	30.92.00	Fremstilling af cykler og invalidekøretøjer
Producenter af lægemidler og medicinske præparater	21.10.00	Fremstilling af farmaceutiske råvarer
	21.20.00	Fremstilling af farmaceutiske præparater